

Månadsuppföljning driftekonomi mars 2019

Nämnd	Prognos exkl. handlingsplaner	Nämndbeslutad prognos
Vård- och omsorgsnämnden	-25,0	-15,0
Socialnämnden	-14,3	-6,0
Kultur- och utbildningsnämnden	-10,5	-5,0
Barn- och ungdomsnämnden	0,0	0,0
Miljöskyddsnämnden	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	-0,7	-0,7
Kommunstyrelsen	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,1	0,1
Totalt	-50,4	-26,6

Tabell, driftuppföljning med prognos exklusive handlingsplaner samt nämndbeslutade prognoser.

Kommunledningskontorets övergripande analys

Kommunledningskontoret har i denna bilaga analyserat den skattefinansierade verksamheten, nämnderna. Nämnderna prognostiserar för perioden ett samlat underskott om - 26,6 mnkr. Underskottet ligger i nivå med underskottet som redovisas i årsbokslutet 2018, detta trots ytterligare anslag och ökad ramtilldelning om 67 mnkr.

Kommunledningskontorets bedömning är att 2019 innebär ett betydligt mer utmanade år än 2018. Slutsaten dras framförallt utifrån följande konstateranden:

- Underskottet exklusive handlingsplaner 2019 är 50,4 mnkr, 2018 var motsvarande 18,4 mnkr.
- Faktiskt utfall är 21,3 mnkr sämre 2019 jämfört 2018.

Kommunledningskontoret anser det viktigt att beakta att före beslutade och föreslagna åtgärdsplaner prognostiserar ett samlat underskott om - 50,4 mnkr. Underskottet återfinns i synnerhet, hos vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden. Enligt gällande ekonomistyrprinciper får inte en nämnd ålägga en negativ prognos utan att samtidigt besluta om handlingsplan för motsvarande. I praktiken innebär detta då krav på handlingsplaner motsvarande 50,4 mnkr.

Kommunledningskontoret gör bedömningen att de handlingsplaner som ovan nämnder ska verkställa är av sådan omfattning att det kan innebära negativa konsekvenser för verksamheten om ytterligare krav om åtgärder åläggs berörda nämnder. Handlingsplanerna bedöms ge helårseffekt 2020. Kommunledningskontoret ser att kommunens samtliga nämnder bör uppmanas till ekonomisk återhållsamhet för att klara den kommungemensamma budgeten och hantera resterande underskott.

Strukturutmaningar

Det finns i kronor få poster i nämndernas prognosticerade underskott som är av engångskaraktär, istället rör det sig om förändrade förutsättningar och volymer som inte ter sig upphöra per den sista december innevarande år. Detta gör det än mer angeläget för kommunen att komma till rätta med de ökade nettokostnaderna. De fyra senaste åren har kommunens nämnder redovisat, och i år prognosticerat, ett samlat underskott om 110,8 mnkr, vilket motsvarar 27,7 mnkr per år. Detta trots ökade anslag och kommunbidrag om cirka 250 mnkr (cirka 3 % per år). Den främsta framgångsfaktorn för en stabil ekonomi är att kommunens nämnder och dess kärnverksamhet drivs på de anslag kommunfullmäktige har fastställt. En avvikande budgetföljsamhet riskerar att både på kort men framförallt på lång sikt att urholka kommunens ekonomi och handlingsutrymme.

För att hantera kommunens strukturella utmaningar beslutades med en bred politisk majoritet den politiska handlingsplanen Effekt i juni 2017 som ska ha fått fullt genomslag till år 2020. Handlingsplanen togs fram för att hantera det underliggande strukturella underskottet och ge stabilitet över kommande mandatperioder i syfte att skapa bra grundförutsättningar för kommande år. Detta ska ske genom en förbättrad ledning och styrning i hela kommunkoncernen. För att möta den demografiska utmaningen måste kommunens nettokostnadsökning minskas. Handlingsplanen Effekt handlar inte om att rädda enskilda års budgeterade resultat utan att ställa om Alingsås kommun inför kommande ekonomiska utmaningarna.

Effekten av handlingsplanen i innevarande årsbudget är ungefär 50 mnkr. Handlingsplanen är ett sätt att möta framtida utmaningar utan generella nedskärningar under planperioden. Stärkt ekonomistyrning handlar i princip om hur kommunen behöver stärka och strukturera sin styrning och ledning på alla nivåer i organisationen. Grundläggande är tydliga beslut och ett konkret regelverk, men därutöver även praktisk hantering och rådande organisationskultur.

De tio punkterna med åtgärder är det samlade behovet av åtgärder som ska ge effekt på kort och lång sikt. Punkterna är inbördes beroende av varandra och ska därför hanteras i ett samlat grepp. Den röda tråden mellan samtliga uppdrag är att förbättra ledning och styrning, både inom enskilda förvaltningar inom kommunen men även inom kommunkoncernen som helhet. Det går inte att särskilja enskilda uppdrag i handlingsplanen utan uppdragen ska ses som en helhet då de på ett tydligt sätt förutsätter varandra.

Framtid

För att Alingsås ska kunna utvecklas enligt beslutad riktning krävs att den högre resultatnivån om tre procent kan uppnås för att klara av de stora investeringar som väntar kommande år. Om resultatnivån inte kan säkerställas behövs en omprioritering av nu beslutat tillväxtprogram 2019-2028 och sannolikt en lägre ambitionsnivå vad gäller kommande investeringar, tillväxtmöjligheter och riktade satsningar. För att kunna genomföra beslutat tillväxtprogram behöver kommunen och de kommunala bolagen arbeta samlat med en gemensam syn och planering.

Kommunledningskontoret ser en viss förbättringseffekt på den samlade prognosen i och med beviljanden av medel ur kommunens flyktingfond. Det ska dock poängteras att dessa medel är av tillfällig karaktär och inte hanterar de underliggande strukturella kostnaderna som ligger över de ramar fullmäktige beslutat om.

Underskott 2019 kommer, i enighet med ekonomistyrprinciperna, innebära att berörda nämnder kommer behöva hämta hem underskottet kommande två år vilket försvårar en redan ansträngd ekonomi hos verksamheterna.

Jämförelse mellan åren

Nämnd	Utfall jan-mars	Utfall jan-mars
	2018	2019
Vård- och omsorgsnämnden	4,0	-4,2
Socialnämnden	-3,7	-8,8
Kultur- och utbildningsnämnden	-0,8	-10,1
Barn- och ungdomsnämnden	-7,9	-5,0
Miljöskyddsnämnden	0,3	0,6
Samhällsbyggnadsnämnden	-0,2	1,2
Kommunstyrelsen	6,9	4,0
Överförmyndarnämnden	0,4	0,0
Totalt	-1,0	-22,3

Tabell, jämförelse utfall mellan 2018/2019, prognos vid rak framskrivning samt prognos 2018.

I jämförelse med 2018 är det redovisade resultatet per mars 21,3 mnkr sämre.

Redogörelse av nämndernas underlag

Nedan redogörelser för respektive nämnd bygger på nämndernas beslutade månadsuppföljningar.

Vård och omsorgsnämnden

Vård och omsorgsnämnden redovisar ett resultat om - 4,2 mnkr i underskott för första kvartalet 2019. Nämnden hade inför 2019 ett beräknat budgetunderskott om - 25 miljoner att hantera under 2019. Underskottet beror på minskade intäkter för personlig assistans, ökat antal hemtjänsttimmar och att den statliga äldresatsningen upphört. Vård- och omsorgsnämnden har antagit en handlingsplan med årseffekt om 25,0 mnkr där effekten på 2019 beräknas bli 15,0 mnkr. I prognosen har vård- och omsorgsnämnden utifrån viss försiktighet dock enbart inkluderat 10,0 mnkr.

Prognosen per helår uppgår därmed till - 15,0 mnkr.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett underskott per mars om – 8,8 mnkr. Totalt beror 2,8 mnkr på att nämnden nedskrivit osäkra fordringar till Migrationsverket. Ungefär 1,4 mnkr beror på effekten av semesterlöneskulden. Övriga 4,4 mnkr i kostnader beror på att socialnämnden har större kostnader än vad budgeteten tillåter. Avvikelserna finns framförallt på personalkostnad, därutöver börjar kostnaden för ekonomiskt bistånd öka.

Prognosen per helår är ett negativt underskott om - 6,0 mnkr där föreslagen ny handlingsplan ingår där totalt 8,3 mnkr skall sparas. Utan åtgärdsplanen är prognosen per helår – 14,3 mnkr.

Kultur- och utbildningsnämnden

Kultur- och utbildningsnämnden redovisar ett negativt resultat för perioden januari till mars på - 10,1 mnkr gentemot budget. Totalt 6,0 mnkr av resultatet beror på effekter av semesterlöneskulden. Ungefär 1,5 mnkr är hänförligt till Nohaga Parkbad, där verksamheten haft kostnader för tre månader men enbart intäkter för en. Arbetsmarknadsenheten redovisar ett underskott om - 2,0 mnkr. En handlingsplan har tagits fram som skall ge effekt under året.

Prognosen per helår är ett negativt resultat om - 5,0 mnkr som uppstår om flyktingfondsmedel ej godkänns.

Barn- och ungdomsnämnden

Redovisar ett underskott om - 5,0 mnkr där hela beloppet är hänförligt till effekten av semesterlöneskulden.

Prognosen per helår är i nivå med budget. Däremot finns det avvikelser inom verksamheterna där det är färre barn inom förskolan men fler inom förskoleklass och särskolan. Därutöver har nämnden erhållit statliga medel för fritidshemssatsning som inte mötts av personalökningar på grund av att skolverket signalerade ett avslut 2018-2019.

Miljöskyddsnämnden

Resultatet per mars är + 0,6 mnkr på grund av lägre personal- och konsultkostnader.

Prognosen per helår är ett resultat i nivå med budget.

Samhällsbyggnadsnämnden

Redovisar ett resultat per mars om + 1,2 mnkr där främsta anledningen är att verksamheten har säsongvariationer där till exempel kostnaderna för parkentreprenad till stor del ligger på sommarhalvåret. Kostnaden för vinterväghållning är 0,4 mnkr lägre än januari-mars förra året.

Prognosen är ett underskott om 0,7 mnkr.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat om + 4 mnkr.

Prognosen per helår är ett resultat i nivå med budget. Större underskott förväntas inom kommunens IT-verksamhet medans övrig verksamhet hos kommunstyrelsen visar positiva prognoser och resultat.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden redovisar ett nollresultat per mars.

Prognosen per helår är ett positivt resultat om + 0,1 mnkr. Nämnden ser att arvodering till ställföreträdare fortsätter minska under 2019 till följd av att antalet asylsökande minskar kraftigt.